

Rijk zijn

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel waarin Calvijn duidelijk maakt dat het voor een christen niet past om rijkdom te begeren.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Rijk zijn. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 94-95) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Rijkdom

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 36 Rijk zijn. Commentaar op 1 Timotheüs 6:17

In deze wereld is de verdeling tussen arm en rijk een groot probleem. Tegen één rijke in het Westen staan negen armen op het Zuidelijk halfrond. Het is een illusie dat rijken gelukkiger zouden zijn dan armen. Het is wel een onuitroeibaar verlangen in het hart van de mens om rijk te willen worden. De tekst van Calvijn houdt ons een spiegel voor dat het voor een christen niet past om rijkdom te begeren. Rijkdom is uiterst gevaarlijk voor het geloofsleven van een christen.

1 Timotheüs 6:17 Dengenen die rijk zijn

Het is waarschijnlijk, dewijl onder de christenen velen arm en verachtelijk waren, dat de armen (gelijk het pleegt te geschieden) van de rijken zijn versmaad geweest: en dat heeft voornamelijk te Efeze kunnen geschieden, dewijl het een rijke stad was: want daar regeert gemeenlijk de hovaardigheid meest. En hieruit verstaan wij, hoe zorgelijk ding de overvloed der goederen is. Want het is niet te vergeefs, dat Paulus de rijken bijzonder met zulke strenge vermaning aanspreekt: dewijl hij hier die gebreken betert, die bijna altijd den rijkdom volgen, gelijk de schaduw het lichaam: en dat door de verdorvenheid van onze aard, wij die uit de gaven Gods altijd oorzaak nemen tot zondigen. Hij stelt bij name twee dingen, die de rijken moeten vlieden, te weten, hovaardigheid en bedrieglijke hoop: waarvan het eerste rijst uit het laatste, en dit schijnt daarom ter tweede plaats daarbij gesteld te zijn, opdat Paulus de fontein aller hovaardigheid betekenen zou. Want waaruit komt het, dat de rijken zichzelf verhoovaardigen, en anderen verachtende, zichzelf te zeer behagen, dan omdat zij zichzelf achten gelukkig te zijn? Zo dan, dat ijdel betrouwen gaat voor, daarna volgt de opgeblazenheid. Als Paulus deze gebreken wil beteren, zo spreekt hij eerst verachtelijk van de rijkdom, want het woord in deze wereld strekt tot verkleining. Want al wat uit de wereld is, heeft des werlds aard, te weten, dat het vergankelijk is, en haast verloopt. Het bedrog en de ijdelheid der hoop, die op de rijkdom is, bewijst hij daaruit, dat zijn bezitting zo ongestadig is, dat hij is gelijk een ding, dat men niet gekend heeft. Want als wij menen deze te hebben, zo ontvloeit hij ons in een ogenblik tijds. Hoe dwaas ding is het dan, dat wij hope daarop stellen. Maar in de levenden God. Die dit zal weten, zal lichtelijk zijn hoop van de rijkdom afwenden. Want zo het God alleen is, die ons alle ding geeft tot nodig gebruik des levens, zo wordt zijn ambt aan den rijkdom toegeschreven, wanneer men de hoop daarop stelt. Aanmerk dat het een bedekte tegenstelling is, als hij zegt, dat God een iegelijk overvloedig geeft. Want de zin is: Ofschoon wij de volle overvloedigheid aller dingen hebben, zo hebben wij nochtans niets, tenzij uit de enige zegening Gods: want die is alleen, die ons toedient wat nodig is.

Vragen:

1. Iemand zei eens: "Geld is maar slijk der aarde, maar het is toch wel makkelijk als je er veel van hebt." Hoe denk je daarover?
2. Hoe zou je bij jongeren de gevaren van rijkdom kunnen behandelen?
3. Vind je dat rijken wel tot grote zegen kunnen zijn voor het christendom? Zo ja, waarom?
4. Wat zou Calvijn bedoelen als hij zegt dat de rijken verleid kunnen worden tot 'hovaardigheid' en 'bedriegelijke hoop'?
5. Rijkdom doet iets met een mens, volgens Paulus. Moet je dan maar niet liever de armoede zoeken?
6. In Efeze lag het gevaar op de loer dat rijke mensen zich meer waard voelden dan de armen, omdat er grote verschillen waren. Hoe voorkom je als leraar dat je rijke kinderen voortrekt?